

נימא קסבר רבי יוחנן כולי מדברי רבי חנינא

Shall we say that ר"ה maintains, etc. from the words of ר"י

OVERVIEW

אסי said in the name of ר' יוחנן that the dispute between ר"מ ור' יוסי is only in the sixth hour (when חמץ is burnt on פסח תרומה טהורה עם הטמאה אסור), however all agree that in the seventh hour (when חמץ is אסור only (מדרבנן), (מדאורייתא) the תרומה טמאה can be burnt together with the תרומה טהורה. ר' זירא inferred from this and asked,¹ does this mean that ר' יוחנן maintains that when ר"מ said (his ruling) he was referring to the דבריהם of רחס"ה. There is a dispute between רש"י and ר"ז how תוספות inferred from ר"י (that מחלוקת בשש אבל) (בשעה ז' ד"ה שורפים) means מדברי רחס"ה.

פירש הקונטרס² דמשמע ליה מדקאמר מחלוקת בשש -

ר"ה explained that it seemed to ר"ז (that ר"מ derived his ruling from ר"ה) since ר"מ is only in the sixth hour, therefore ר"מ could not have derived his ruling from ר' יהושע -

דאי מדרבי יהושע³ מאי איריא בשש אפילו בד' וה' נמי כיון דאזיל לאיבוד -

For if ר"מ derived his ruling from ר' יהושע, why did ר' יוחנן mention that only from the sixth hour ר"מ maintains you can burn the תרומה טהורה, when it can also be burnt earlier even in the fourth or fifth hour, since the תרומה is going to waste.

פירש"י disagrees with תוספות:

ואין נראה לרבינו יצחק דדילמא הא דנקט שש לאו למעוטי ד' וה' -

And the ר"י disagrees, for perhaps this שש, which ר' יוחנן mentioned, was not to exclude ד' וה'; in fact ר"מ can maintain that even בד' וה' one may burn the תרומה טהורה since it is going like לאיבוד ר' יהושע maintains -

אלא משום דבעי למימר אבל בז' דברי הכל שורפין -

Rather ר' יוחנן mentions שש because he wishes to conclude, however בז' -

¹ See 'Thinking it over'.

² בד"ה נימא.

³ לאיבוד if it is going to be eaten any more, there is no reason why it should not be burnt, according to ר"מ if he derives his ruling from ר' יהושע. Since however ר' יוחנן mentions only that it can be burnt בשש (when there is an אסור מדרבנן) but not before, this indicates that ר"מ derived his ruling from רחס"ה (who is discussing טומאה דרבנן) and ר"מ maintains we can derive אסור דרבנן from ר' יהושע (ולד טומאה דרבנן).

– תרומה טהורה עם הטמאה **everyone⁴ (even ר' יוסי ר' maintains one can burn**

⁵:פירש"י has an additional question on תוספות

ועוד דבד' וה' לא אזיל לאיבוד דכיון דשרי באכילה ימצא להן אוכלין הרבה⁶ -

And additionally in 'וה' ד' שעה it is not going לאיבוד, for since it is (still) permitted to eat חמץ, he will find many eaters for this – תרומה טהורה

רחס"ה offers his interpretation how we infer from ר' יוחנן that ר"מ derived his ruling from

ונראה לרבינו יצחק דדייק מדקאמר אבל בז' דברי הכל שורפין⁷ -

And it is the view of the ר"י that ר"ז inferred (that ר"מ derives his ruling from תרומה טהורה) since ר' יוחנן stated, however ז' בשעה all agree that we may burn the טהורה עם הטמאה -

ואי מדברי רבי יהושע קאמר אם כן מנלן בז' שורפין לרבי יוסי -

But if ר"מ meant that he derived his ruling from the words of יהושע ר', so how do we know that ר' יוסי agrees that בז' we burn the טהורה עם הטמאה; there is in fact a reason we should assume that according to ר' יוסי we do not burn the בז' טהורה עם הטמאה, for -

כיון דסבירא ליה דהתם שאני דאיכא הפסד חולין⁸ אבל בעלמא לא אף על גב דאזיל לאיבוד -

Since ר' יהושע ר' maintains that we cannot derive the ruling of ר"מ from יהושע ר', for there (the case of יהושע ר') it is different, we can be מטמא the טהורה (which is going לאיבוד) since there is a loss of חולין (if we will not be מטמא the טהורה), however generally we cannot be מטמא תרומה even if it is going לאיבוד (like the case of טהורה בשש) -

אם כן אפילו בז' לא ישרפו עם הטמא⁹ -

If indeed this is the reasoning of ר' יוסי ר' that הולך לאיבוד (alone) is no reason to be תרומה טמאה, then even בז' the טהורה טמאה may not be burnt with

⁴ Even ר' יוסי ר' who maintains that בשש (even though it is already אסור מדרבנן nevertheless) it cannot be burnt, agrees that בשבע when there is an איסור דאורייתא it can be burnt.

⁵ רש"י stated (see footnote # 3) that if ר"מ derived his ruling from יהושע ר' that it should be permitted to burn the טהורה even ד' וה' (בשעה שש) (not only שש), since (at the point already) it is going לאיבוד טהורה.

⁶ That is why ר"מ said that only שש (when it is [מדרבנן] אסור) is it permitted to burn the טמאה עם הטמאה.

⁷ According to רש"י the inference is from בשש; מחלוקת בשש; according to תוספות the דיוק is from שורפין. This may be a better דיוק from ר"י, because by saying 'חידוש' there is no חידוש, the חידוש of ר' יוחנן is that ר' יוחנן ר' is that שורפין בז' ד"ה שורפין.

⁸ In the case of יהושע ר' the טהורה טהורה is flowing into a גת of חולין טמאין which will be מטמא the טהורה (the הולך) and will cause the חולין (which will be become mixed with טמאה) to be (practically) worthless (איכא הפסד חולין).

⁹ However if ר"מ derives his ruling from רחס"ה (since רחס"ה is discussing a טומאה דרבנן [for טומאת משקין לטמא] and we compare איסור טומאה to איסור דאורייתא) and we compare איסור דאורייתא to איסור דרבנן (אחרים דרבנן) but not because רחס"ה is because it is a טומאה דאורייתא [since טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא], it is therefore understood that חמץ בז' which is אסור מדאורייתא can be derived from רחס"ה [See footnote # 13] which discusses a דאורייתא טומאה.

asks that (perhaps) we can still say that ר"מ derives his ruling from יהושע ר' and nevertheless ר' יוסי agrees that בז' שורפין ר' יוסי

ואם תאמר הא דבז' שורפין אפילו לרבי יוסי -

And if you will say; this that we burn the 'ז' טהורה עם הטמאה בז' even according to ר' יוסי, that is -

משום דיליף מדברי רבי עקיבא דשרי לשרוף פסול עם הטמא -

Because ר' יוסי derives it from the words of ר"ע who permits to burn פסול with טמא and similarly ר' יוסי agrees that we can burn איסור דאורייתא with טמאה דאורייתא. The question remains how did ר' זירא infer from ר' יוחנן that ר"מ derivation is from רחס"ה -

answers:

ויש לומר כיון דמדברי יהושע יליף ולא מצינו דרבי מאיר יליף איסור מטמאה -

And one can say; since ר"מ derives his ruling from יהושע ר' (that we may be מטמא מטמא and similarly ר' יוסי agrees that we can burn איסור דאורייתא with טמאה דאורייתא. The question remains how did ר' זירא infer from ר' יוחנן that ר"מ derivation is from רחס"ה -

מסברא¹⁰ אין לנו ללמוד איסור מטמא¹¹ -

We cannot derive איסור טמא based on logic alone -

אבל אי מדבריהם היינו מדברי רבי חנינא ויליף רבי מאיר איסור מטמא -

However if the מדבריהם of ר"מ means ר"ח, מדברי ר"ח, so ר"מ derives איסור טמא -

ורבי יוסי דאמר אינה היא המדה -

And even ר' יוסי who says אינה מן המדה and we cannot derive ר"מ's ruling from ר"ח that is only -

משום דסבירא ליה ולד טמאה דאורייתא ולא ילפינן מיניה איסור דרבנן -

Because ר' יוסי maintains that ר"ח is discussing a טמאה דאורייתא, and we cannot derive from a טמאה דאורייתא to an איסור דרבנן (but not that ר' יוסי maintains that we cannot derive איסור מטמא), so therefore ר' יוסי's objection -

דהיינו בשש אבל בז' איסור דאורייתא ילפינן¹² מיניה¹³:

Is only by שש (where it is איסור only), however by ז' where there is an איסור דאורייתא we can derive (from ר"ח) that it is permitted to burn the טמאה עם הטמאה.

¹⁰ If the derivation of ר"מ is from יהושע ר' (so we do not see that ר"מ compares איסור to טמאה), ר' יוחנן, (טמאה דאורייתא), ר' יוסי would not have assumed that ר' יוסי agrees that בז' שורפין based on the ruling of ר"ע. We cannot compare the ruling of ר"ע regarding טמאה to the ruling of ר' יוסי regarding איסור, without a known precedent see footnote # 11.

¹¹ Therefore ר' יוסי cannot derive from ר"ע that we may burn בז' חמץ with טמאה. The ruling of ר"ע is only regarding טמאה that we may add טמאה to a פסול (something which became טמא), however we cannot derive that we may be something which is איסור (even מדאורייתא) but it is not טמא at all. We have no precedent to compare איסור to טמאה.

¹² We already have the precedent of ר"מ who derives איסור טמאה (by דרבנן) and ר' יוסי applies it to a דאורייתא.

¹³ According to תוספות previously דמדאורייתא [TIE footnote # 5], טו, א ד"ה דמדאורייתא תוספות, ר' יוסי may mean that ר' יוסי derives this rule (of burning בז' תרומה) from ר"ע (but not from ר"ח).

SUMMARY

We infer from ר' יוחנן (who say בז' שורפין לד"ה) that s'm' derivation is from ר"ח (that we compare איסור to טומאה). For if it would be from ר' יהושע (who permits being מטמא תרומה which is חולך לאיבוד) there is no reason to assume that ר' יוסי agrees to בז' שורפין (since according to ר' יוסי the היתר of ר' יהושע is limited to cases where there is a הפסד חולין). A precedent of a תנא is required to compare איסור to טומאה.

THINKING IT OVER

ר' זירא asked whether his inference is correct (נימא).¹⁴ According to רש"י that the inference is from the word שש (if it is precise then there is an inference and if not there is no inference), this is understood.¹⁵ However according to תוספות the inference seems unassailable, why does ר' זירא use the term נימא indicating that he is unsure of the inference?¹⁶

¹⁴ See footnote # 1.

¹⁵ See רש"י ד"ה נימא.

¹⁶ See שלמי תודה (לרב שלמה דנה).